

Emil Zátopek

(19.9.1922 - 21.11.2000)

"Největší z našich olympioniků"

Emil Zátopek, český atlet, čtyřnásobný **olympijský vítěz** a osmnáctinásobný světový rekordman, nejlepší sportovec světa v letech 1949 a 1952 a nejlepší atlet 20. století (vyhlášen jím je v roce 1997), přichází na svět 19. září roku 1922 v Kopřivnici (okr. Nový Jičín).

Lehké atletice se Emil Zátopek věnuje již od mládí - dostává se k ní ale víceméně náhodou: když ho totiž v roce 1941 vychovatel v Bařově průmyslové škole ve Zlíně (kam **Zátopek** nastupuje do učení koncem třicátých let) donutí k účasti na tradičním běhu městem, vezme Zátopek tuto svoji účast jako výzvu ukázat, co v něm je - v běhu pak doběhne na druhém místě.

Po tomto závodě Emil Zátopek přijímá nabídku účastnit se tréninků zlínských atletů - vedle T. Šalé, tehdejší české běžecké hvězdy, pak běhá na tratích od 800 m do 3000 m. Přes usilovný trénink ale přitom končí na závodech na druhém či třetím místě, vítězství mu unikají.

Po dvou letech tréninku se proto Zátopek rozhodne vzít osud do vlastních rukou - výsledkem je slavný Zátopkův tréninkový systém, spočívající v běhání 400metrových úseků s několikanásobným opakováním: tento systém je pak základem jeho budoucích vítězství na vytrvaleckých tratích.

V říjnu roku 1943 se dostaví první výsledky - v tomto roce Emil Zátopek běží svůj první závod z kategorie vytrvaleckých, závod na 5000 metrů. V roce 1944 Zátopek vytvoří první ze svých rekordů - je jím český rekord na 2000 metrů a jeho hodnota je 5:33,4 min. Ještě stále v roce 1944 pak Zátopek jako první český běžec zaběhne 5000 m pod 15 minut.

Po skončení druhé světové války nastupuje Emil Zátopek na vojenskou akademii, přitom ale stále závodí (až do vzniku armádního klubu ATK Praha) za zlínské atlety. Největší úspěchy přitom zaznamenává na trati 5000 metrů - mezi léty 1945-54 se stává osminásobným mistrem Československa na této trati, v letech 1947-54 pak vede její světové tabulky, v květnu roku 1954 pak v Paříži překoná světový rekord časem 13:57,2 min, čímž se stává prvním československým sportovcem, který 5000 metrů zaběhl pod 14 minut.

Na trati 5000 metrů slaví Emil Zátopek i své první mezinárodní úspěchy - na mistrovství Evropy v Oslo v roce 1946 skončí sice ještě pátý, v Bruselu (též na ME) v roce 1950 je pak první (v Bernu na ME 1954 pak skončí třetí).

V roce 1948 Emil Zátopek poprvé běží i trať delší než 5000 m, a to trať 10 000 metrů - v Budapešti přitom vytváří československý rekord na této trati, když dosáhne času 30:28,4 min. Ve stejném roce pak jako první československý atlet zaběhne Zátopek 10 000 m pod 30 minut.

Běh na 10 000 m se pak stává Zátopkovou disciplínou nejúspěšnější - v letech 1948-54 vévodí světovým tabulkám, pětkrát zlepšil světový rekord, na ME ji v letech 1950 a 1954 vyhrává, stejně tak ji vyhrává na olympijských hrách v letech 1948 a 1952. Zároveň je Emil Zátopek prvním člověkem, který 10 000 m zaběhne pod 29 minut - na závodech v Bruselu běží tuto trať v čase 28:54,2 min. (v červnu 1954).

Největší slávu Emil Zátopek ale získává svými vystoupeními na letních olympijských hrách - na XIV. v Londýně v roce 1948 a na XV. v roce 1952 v Helsinkách. V Londýně Emil Zátopek získává zlato na trati 10 000 m, kde vítězí před svým dlouholetým rivalem A. Mimounem, startujícím za Francii, a stříbro na trati 5000 m, když dobíhá necelý metr za vítězným Belgičanem G. Reiffem.

Kromě úspěchů sportovních zaznamenává Emil Zátopek v roce 1948 i jeden úspěch osobní - jeho ženou se stává oštěpařka Dana Ingrová .

Na olympiádě v Helsinkách pak Emil Zátopek dosahuje naprostého vrcholu - v závodě na 10 000 m se opakuje situace z Londýna: Zátopek zvítězí, když poráží opět A. Mimouna, závod na 5000 metrů je pak jedním z nejhezčích v olympijské historii - vítězem je Zátopek. Třetí zlato pak Emil Zátopek v Helsinkách získává ještě v maratónu, který zde běží poprvé v životě.

Čtvrtou zlatou medaili pak do sbírky Zátopkových získává Dana, která v Helsinkách vítězí mezi oštěpařkami.

Další olympijské hry (XVI. v Melbourne v roce 1956) už pro Zátoka tak dobře nedopadnou - krátce před nimi se podrobuje operaci kýly, kvůli operaci pak startuje jen v maratónu, v němž končí na šestém místě. Vítězství získává Zátopkům dlouholetý rival (a přítel) A. Mimoun.

Se sportovní kariérou se Emil Zátopek loučí v roce 1958 - poté pracuje na ministerstvu národní obrany v oddělení tělesné přípravy vojsk. Po období tzv. pražského jara roku 1968 (kdy patří k rozhodným zastáncům změn v československé společnosti) je pak ale Emil Zátopek svého postu hned v roce 1969 zbaven a propuštěn z armády. V období husákovské normalizace pak Zátopek pracuje jako pomocný dělník u stavební geologie, od roku 1976 až do svého odchodu do penze pak pracuje v dokumentačním středisku ČSTV.

V roce 1975 Zátopek získává jako první československý sportovec Cenu Pierra de Coubertina, udělovanou Mezinárodním výborem pro fair play při UNESCO.

Po obnovení demokratického zřízení v Československu v roce 1989 se pak Emil Zátopek i s manželkou zapojují aktivně do společenského dění.

V roce 1997 je Emil Zátopek vyhlášen **nejlepším naším atletem 20. století**, v roce 1999 pak naším **nejlepším olympionikem historie**.

Emil Zátopek umírá 21. listopadu 2000 v Praze. Místem jeho posledního odpočinku je valašský Slavín v rožnovském skanzenu.